

SYSTEM ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W ROLNICTWIE

Departament Wsparcia Rolników

Ubezpieczenia z uwzględnieniem stabilizacji dochodów
jako instrumenty zarządzania ryzykiem w rolnictwie

29 września 2020 r. MRiRW

1. Analizy ilościowe 2009 - 2019
2. Analiza opinii:
 - *Rzecznika Finansowego*
 - *Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej*
 - *Polskiej Izby Ubezpieczeń*
3. Reorganizacja systemu ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich

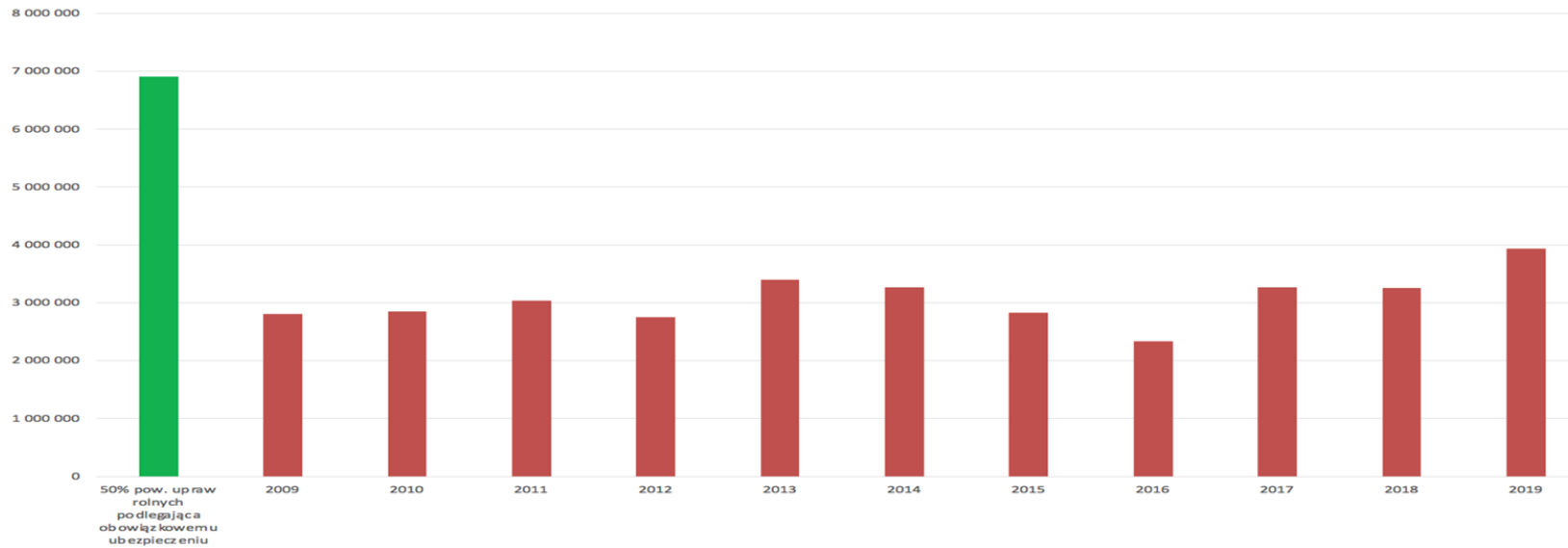

- **Analizy ilościowe oparte są w większości na wynikach prezentowanych przez GUS**
- **Brak informacji szczegółowych z firm ubezpieczeniowych**
- **Departament WR wystąpił do PIU z prośbą o udzielenie informacji w zakresie wysokości wypłaconych odszkodowań w latach 2009 - 2019 w podziale na: województwa, rodzaje ryzyk, wysokości składek dla poszczególnych ryzyk**
- **W ramach prac zespołu zostaną zdefiniowane źródła informacji i wskaźniki pozwalające bardziej szczegółowo analizować rynek ubezpieczeń rolnych**

POWIERZCHNIA UBEZPIECZONYCH UPRAW ROLNYCH VS OBOWIĄZEK UBEZPIECZENIA

Powierzchnia ubezpieczonych upraw rolnych w ha w odniesieniu do 50% powierzchni upraw rolnych wynikającej z obowiązku ubezpieczenia

- Wg GUS Polska posiada ok 13, 8 mln ha gruntów rolnych
- Obowiązkowi ubezpieczenia podlega 6,9 mln ha (co najmniej 50 % powierzchni upraw rolnych w gospodarstwie)
- Ubezpieczonych jest tylko ok 30 % powierzchni upraw
- Przeciętna stawka w ubezpieczeniach upraw w 2018 roku wyniosła 2 952 PLN (*bez państwowych dopłat do składki w wysokości 65%*)*

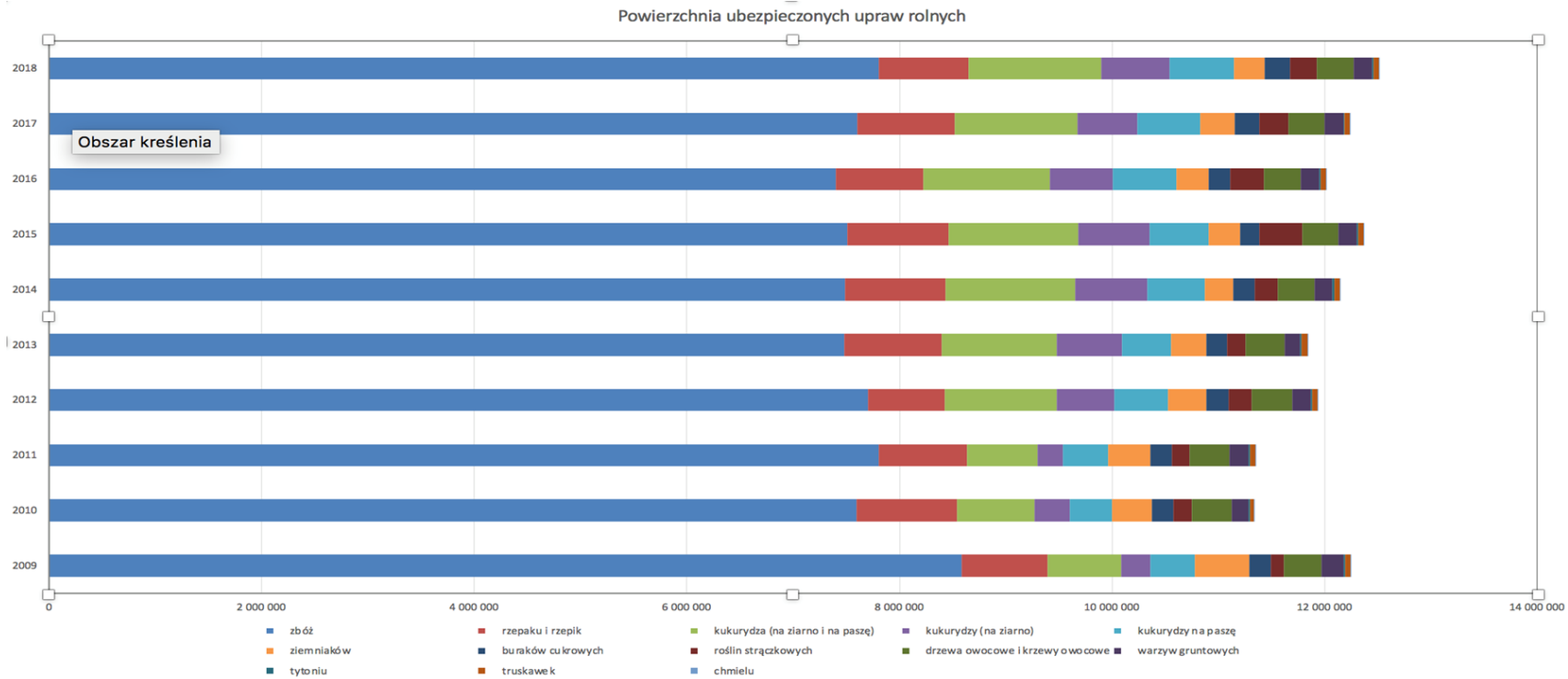
Wnioski

- Rolnicy nie wypełniają obowiązku ubezpieczenia
- Sankcje za brak ubezpieczeń są nieefektywne

*źródło opinia IERIGŻ: Najniższą przeciętną składkę płać gospodarstwa bardzo małe (o wartości ekonomicznej niższej niż 8 tys. Euro) – 1,5 tys. PLN. Najwyższe składki notowały gospodarstwa największe (powyżej 100 tys. wartości ekonomicznej) – przeciętnie 25,7 tys. PLN

PRZEDMIOT UBEZPIECZEŃ

Najczęściej ubezpieczane uprawy stanowią 62 % powierzchni ubezpieczonych upraw

- Zboża
- Rzepak
- Kukurydza

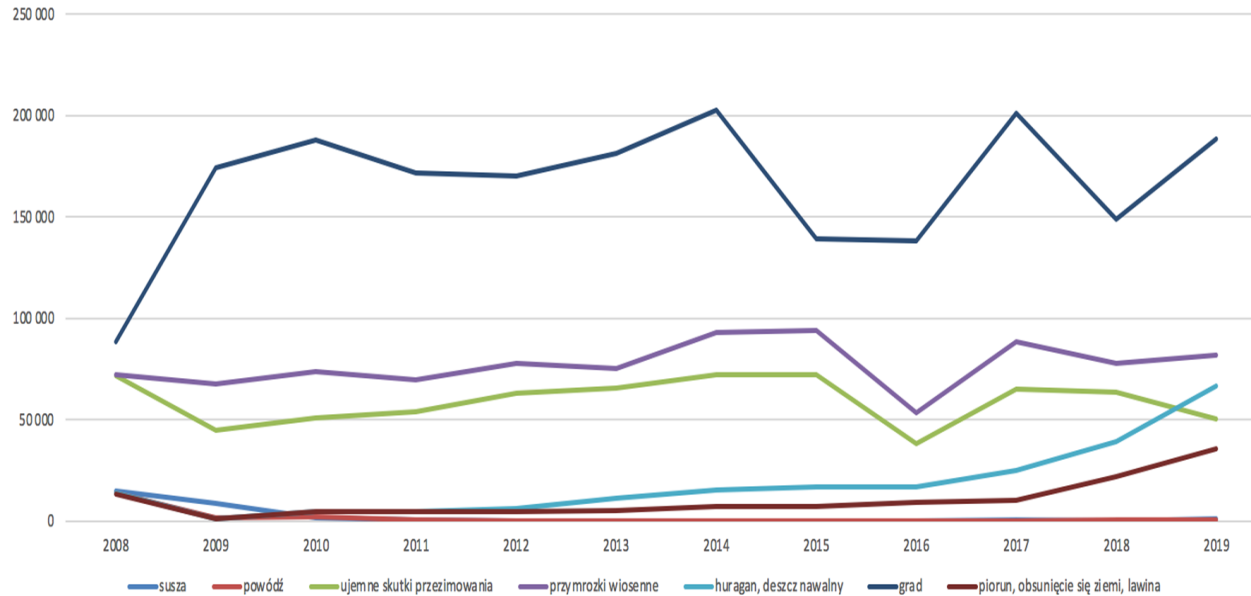
Wnioski

- Uprawy najbardziej narażone na ryzyko suszy, ujemnych skutków przezimowania, przymrozki wiosenne, grad

RODZAJ UBEZPIECZANYCH RYZYK

Liczba umów, których zakres ubezpieczenia obejmuje dane ryzyko

Najczęściej ubezpieczane ryzyka

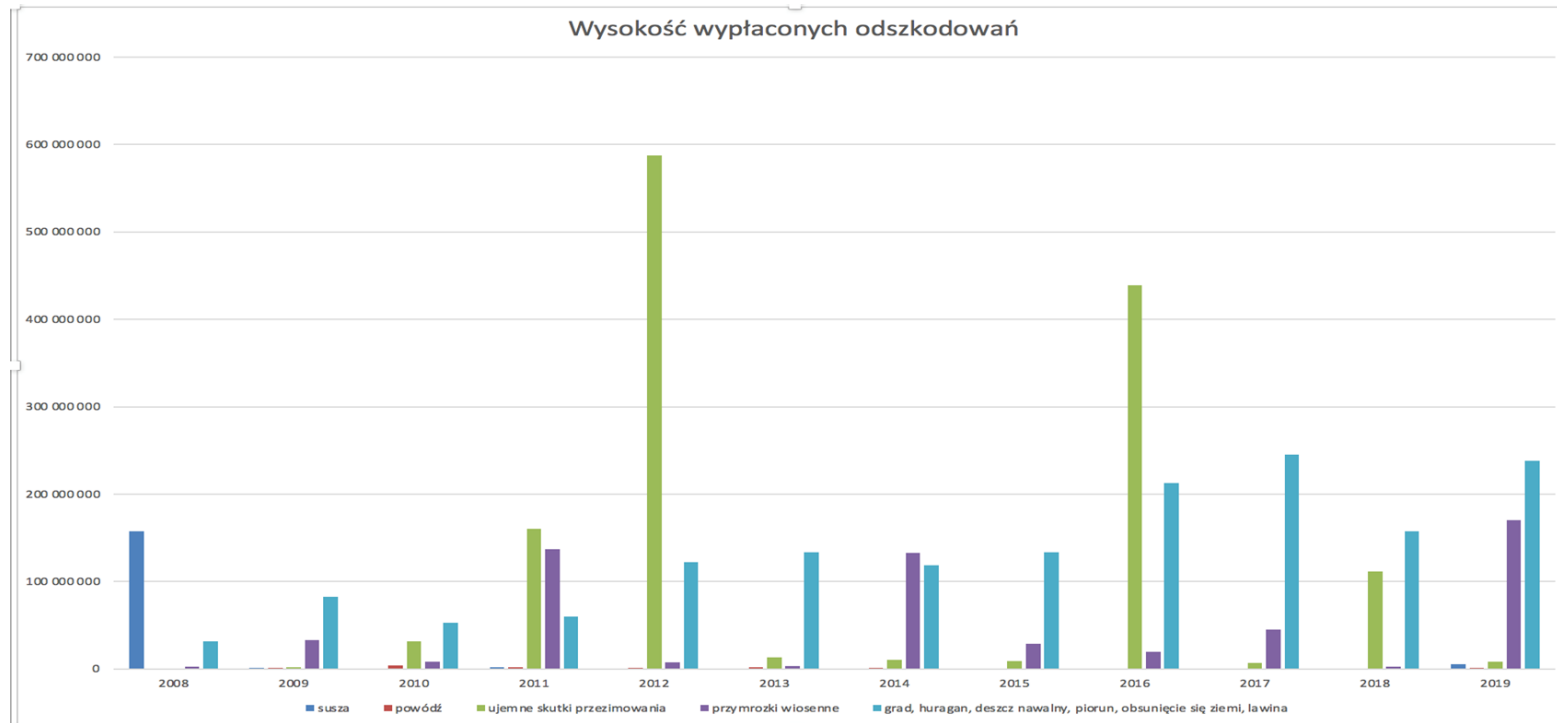
- 47,6 % grad
- 24,3 % przymrozki wiosenne
- 20,11 % ujemne skutki przezimowania
- 4,4 % huragan, deszcz nawalny
- 2,51 % piorun osunięcie się ziemi, lawina
- 0,57 % susza
- 0,43 % powódź

Wnioski

- Rośnie świadomość konieczności ubezpieczania ryzyk, które mogą się urzeczywistnić
- Niechęć ubezpieczycieli do ubezpieczania suszy
- Spada liczba polis zabezpieczających ujemne skutki przezimowania

WYSOKOŚĆ WYPŁACONYCH ODSZKODOWAŃ

Wypłacane odszkodowania

- 44 % grad, huragan, deszcz nawalny, piorun, osunięcie się ziemi i lawina*
- 39 % ujemne skutki przezimowania
- 17 % przymrozki wiosenne
- 0,4 % powódź
- 0,3 % susza

Wnioski

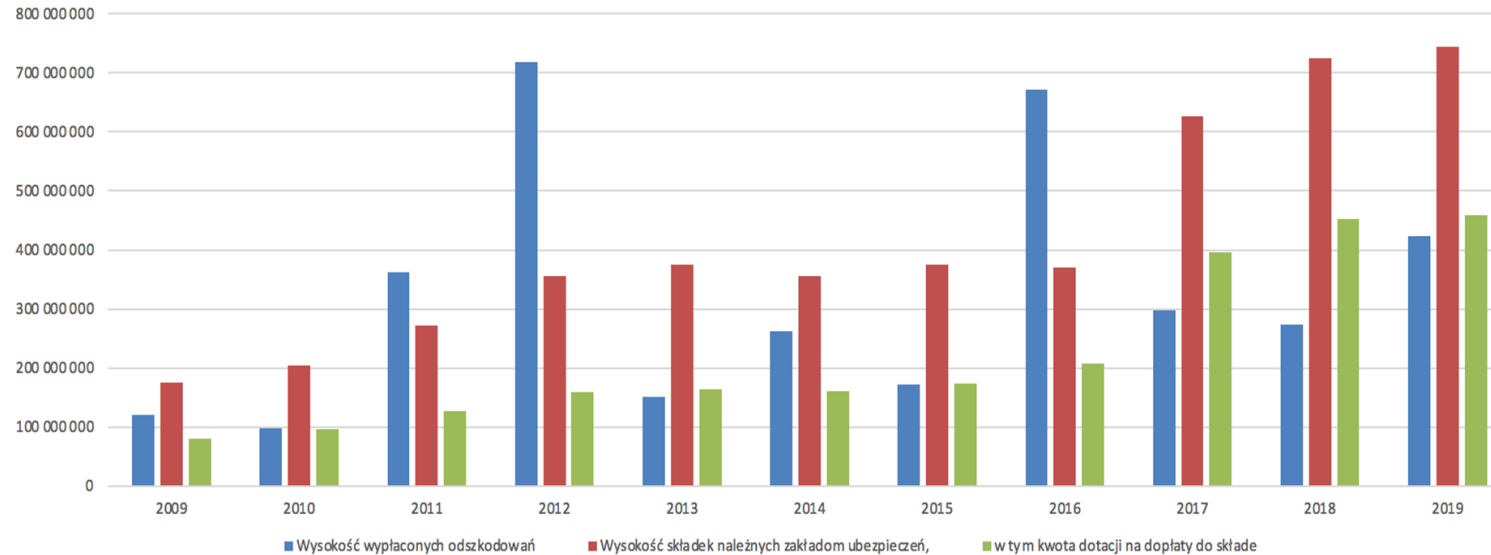
- Pomimo, że więcej polis dotyczy przymrozków wiosennych więcej odszkodowań wypłaconych jest z tytułu ujemnych skutków przezimowania (spada liczba tych polis)

* Brak informacji o strukturze wypłaconych odszkodowań

WYSOKOŚĆ WYPŁACONYCH ODSZKODOWAŃ VS NALEŻNE SKŁADKI

Wysokość wypłaconych odszkodowań, a składka należna zakładom ubezpieczeń

- 2011 wypłacone **odszkodowania przekroczyły o 90 mln. należne składki** (ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne)
- 2012 wypłacone **odszkodowania przekroczyły o 364 mln. zł należne składki** (ujemne skutki przezimowania)
- 2016 wypłacone **odszkodowania przekroczyły o 302 mln. zł należne składki** (ujemne skutki przezimowania)
- 2017 kwota **dotacji przekroczyła wypłatę odszkodowań 98 mln zł**
- 2018 **największa nadwyżka składek nad wypłatą odszkodowań (451 mln zł w tym dotacja 179 mln. zł)**
- 2018 kwota **dotacji przekroczyła wypłatę odszkodowań 179 mln. zł**
- 2019 kwota **dotacji przekroczyła wypłatę odszkodowań 35 mln. zł**
- 2009 - 2019 **nadwyżka należnych zakładom składek nad wypłaconymi odszkodowaniami 1 022 982 235**
- z wyłączeniem skrajnych wartości (2012 i 2016) nadwyżka należnych zakładom składek nad wypłaconymi odszkodowaniami wyniosła **1 688 488 645**

Wnioski

- Rok 2012 i 2016 zaważył na uznawaniu przez ZU ubezpieczeń rolniczych za nieprzewidywalne, wysoce ryzykowne i mało rentowne
- Wysokość należnych składek zabezpiecza rentowność produktów ubezpieczeniowych
- W ostatnich 3 latach same dotacje przekraczały kwoty odszkodowań

UBEZPIECZENIA ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

- Stopniowy wzrost ubezpieczonych zwierząt
- 99 % ubezpieczeń stanowi drób

Wnioski

- Ubezpieczenia zwierząt od ryzyk wymienionych w ustawie nie są atrakcyjne dla rolników (poza hodowcami drobiu)
- Ustawa w obecnym kształcie nakierowana jest na ubezpieczanie upraw
- Ubezpieczanie zwierząt wymaga odrębnego podejścia
- Należy rozważyć objęcie ubezpieczeniami chorób zwierząt

Umowy z zakładami ubezpieczeń w 2020 r

Zakład Ubezpieczeń	Limit w umowie/ Aneksie
Concordia Polska TU SA	137 554 000
PZU SA	130 583 846
Vereinigte Hagelversicherung VVG (tylko uprawy)	23 976 000
Pocztowe TUW	22 564 000
TUW TUW	15 885 000
InterRisk (tylko uprawy)	10 927 000
TUZ TUW	7 634 000
	349 123 846

Wnioski

- Niski udział TUW w ubezpieczeniach
- Mała liczba ubezpieczycieli oferujących produkty ubezpieczeniowe dla rolników
- Dwa ZU „zmonopolizowały” rynek ubezpieczeń upraw i zwierząt

DOTACJE Z BUDŻETU PAŃSTWA W ODNIESIENIU DO UBEZPIECZEŃ

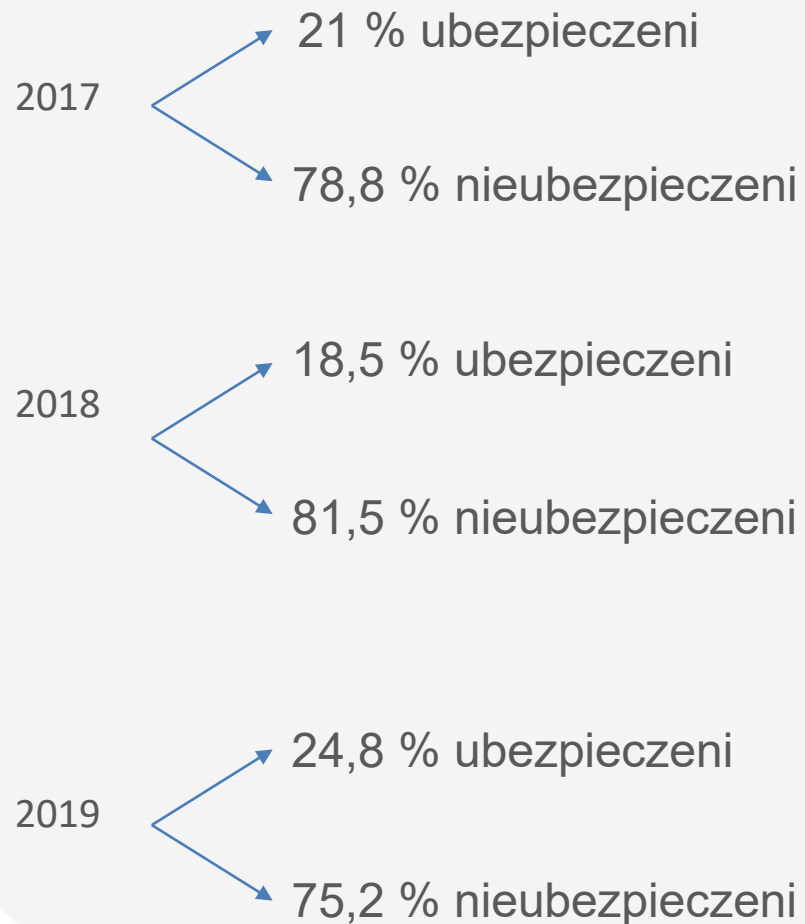
Rok	Kwota pomocy (mln)	Oszacowane przez wojewodów straty (mln)	Przedmiot pomocy z budżetu państwa	Główne niekorzystne zjawiska pogodowe szacowane przez wojewodów	Najczęściej ubezpieczane ryzyko
2008	160,7*	3 614	susza i huragan	b.d.	grad, przymrozki wiosenne
2009	8,7	321	powódź	b.d.	grad
2010	164,3	1 892	powódź, osunięcia się ziemi i huragan	b.d.	grad, przymrozki wiosenne
2011	41,6	1 065	huragan, deszcz nawałny lub przymrozki wiosenne	b.d.	grad, przymrozki wiosenne
2012	122,4	1 048	ujemne skutki przezimowania	b.d.	grad, przymrozki wiosenne
2013	15,2	995,2	powódź, huragan, grad lub deszcz nawałny	b.d.	grad, przymrozki wiosenne, ujemne skutki przezimowania
2014	-	-	nie było uruchomionej pomocy	b.d.	grad, przymrozki wiosenne
2015	440,8	3 064	susza	susza	grad, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne
2016	113,1	596	grad, huragan, deszcz nawałny lub susza	susza, huragan, grad, deszcz nawałny	grad, przymrozki wiosenne
2017	480,1	3 047	przymrozki wiosenne, huragan, deszcz nawałny i grad	deszcz nawałny, przymrozki wiosenne	grad, przymrozki wiosenne
2018	2 075,3	8 585	susza i powódź	susza	grad, przymrozki wiosenne
2019	2 258,7	10 803	susza, huragan, grad, deszcz nawałny, przymrozki wiosenne lub powódź	susza, przymrozki wiosenne	grad, przymrozki wiosenne

Wnioski

- Największa skala szkód oszacowana w latach 2018 – 2019
- Mała korelacja pomiędzy ubezpieczanymi ryzykami, przedmiotem pomocy i niekorzystnymi zjawiskami

POMOC PAŃSTWA VS UBEZPIECZENIA

Wnioski

- System jest nieefektywny gdyż nie promuje właściwego zarządzania ryzykiem
- System przydziału dotacji umacnia bierną i roszczeniową postawę rolników
- Nagłe odebranie przywilejów może wpłynąć na negatywny odbiór i protesty rolników
- Ustawowe sankcje są nieefektywne. Kwoty kar za brak polisy (2 Euro / ha) są niższe niż .. składka ubezpieczeniowa !
- Obecna ustawa NIE tworzy związku przyczynowo - skutkowego między rzeczywistym ryzykiem , a posiadaną polisą. By otrzymać pełną pomoc suszową wystarczy ubezpieczyć ... grad (!).

System ubezpieczeń oraz dotacji z budżetu wymaga gruntownej przebudowy oraz bieżącego monitorowania

Rzecznik finansowy

- Zaniżanie przez ubezpieczycieli rozmiaru szkody i niejasne zasady wyliczania odszkodowań
- Traktowanie franszyzy jako furtki do odmowy odszkodowań
- Zmniejszanie sum ubezpieczenia po zawarciu umowy
- Opóźnianie oględzin, odmowa dodatkowych oględzin
- Niejasne kryteria oceny szkody
- Kwestionowanie przyczyn wystąpienia szkody w celu wskazania ryzyk nieobjętych ubezpieczeniem
- Niejednoznaczne postanowienie OWU i kształtowanie treści umów
- Odmowa odszkodowań w stosunku do szkód powstałych w okresie karencji

Zgłoszone postulaty

wskazane korzyści / ryzyka

- Uchylenie ustawą fransyz – **zwiększenie odpowiedzialności ubezpieczycieli** – *trudny do oszacowania wzrost składki przekładający się na budżet dopłat*
- Szersze określenie warunków umowy na gruncie ustawy/akcie wykonawczym – **zabezpieczenie interesu prawnego i ekonomicznego rolników**
- Wprowadzenie RF do Komisji Oceny Ofert – **wyspecjalizowane kadry w ocenie prawnej i ekonomicznej umów**
- Zmiana definicji suszy – **dopasowanie do aktualnej sytuacji hydrologicznej**
- Jednoczesne nowelizowanie ustaw o ubezpieczeniu upraw i zwierząt oraz budynków – **kompleksowe wsparcie rolników**

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

- W nielicznych państwach europejskich występują obowiązkowe systemy ubezpieczeń upraw i zwierząt
- Projekt nie przewiduje redukcji stawek ubezpieczeniowych
- Dzisiejsza obowiązkowość ubezpieczeń jest pozorna
- System respektowania obecnego obowiązku ubezpieczeń jest nieefektywny
- Ubezpieczenie obowiązkowe od wszystkich ryzyk jest bezzasadne
- Rynek ubezpieczeniowy cechuje swoboda gospodarcza w kształtowaniu polityki cenowej, narzucenie obowiązkowości ubezpieczeń może wpłynąć na nieakceptowalne przez rolników ceny polis co uczyni legislację „martwym prawem”
- Susza stała się ryzykiem katastroficznym i systemowym z którym, radzi sobie niewiele państw

Zgłoszone postulaty

wskazane korzyści / ryzyka

- Nie wprowadzać obowiązku ubezpieczeń pozostawiając swobodę konsumentowi – *wyczerpanie limitu dopłat zmusi rolników do ubezpieczeń komercyjnych, konieczność oszacowania skali dotacji, konieczność pozyskania informacji na temat obowiązujących stawek dla pojedynczych ryzyk*
- Pomoc kłękowa warunkowana posiadaniem polisy z ubezpieczonym ryzykiem, do którego pomoc ma być kierowana
- Pozostawienie swobody wyboru ubezpieczania ryzyk występujących u konkretnego rolnika – *kształtowanie właściwych postaw wobec ryzyka, ochrona rolników i budżetu państwa przed drastyczną podwyżką cen ubezpieczeń zawierających „najwrażliwsze” ryzyka*
- Rolnik powinien ubezpieczać się od suszy sam a państwo powinno wejść w rolę ostatniej instancji pomocowej – *rolnicy wezmą większą odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem*
- Przesunięcie wydatków publicznych z pomocy kłękowej na działania służące prewencji i wsparciu finansowemu w razie zajścia niekorzystnych zdarzeń losowych, pogodowych, sanitarnych – *jw.*
- Eliminowanie asymetrii informacji pomiędzy ZU a rolnikami – *wyrównanie szans w relacji ubezpieczyciel-klient*
- Pobudzenie konkurencyjności rynku poprzez istniejące TUW, nowe TUW, mutual funds – *większa dostępność tańszych produktów*

Polska Izba Ubezpieczeń

- Uwzględnienie działań prewencyjnych jako jednego z instrumentów zarządzania ryzykiem przez rolników
- Włączenie w system ubezpieczeń odpowiedzialności za szkody w uprawach z pominięciem wiedzy agrotechnicznej rolników narazi go na nieefektywność (odmowa ubezpieczycieli)
- Konieczność dyskusji nad źródłem i wielkością finansowania systemu ubezpieczeń dla rolnictwa
- Tworzenie produktów ubezpieczeniowych wymaga od wszystkich dużych nakładów finansowych
- Nałożenie obowiązku ubezpieczenia na wszystkie gospodarstwa rolne bez zabezpieczenia rezerw budżetowych spowoduje negatywne reakcje rolników
- Obowiązek ubezpieczenia od wszystkich ryzyk jest działaniem nadmiarowym
- Wszelkie przepisy ograniczające wysokość składek bez odnoszenia się do poziomu ryzyka będą w sprzeczności z art. 33 ustawy z 11.09.15 o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej
- Ryzyko suszy powinno być wyłączone z obowiązku ubezpieczenia i ujęte w odrębnej umowie
- Usunięcie z projektu zapisu, że ZU nie może odmówić zawarcia umowy
- Właściwe jest ubezpieczanie 100 % areału
- Mechanizm egzekwowania obowiązku ubezpieczeń powinien być przeniesiony do ARiMR z możliwością nakładania kar i ich egzekwowania

Zgłoszone postulaty

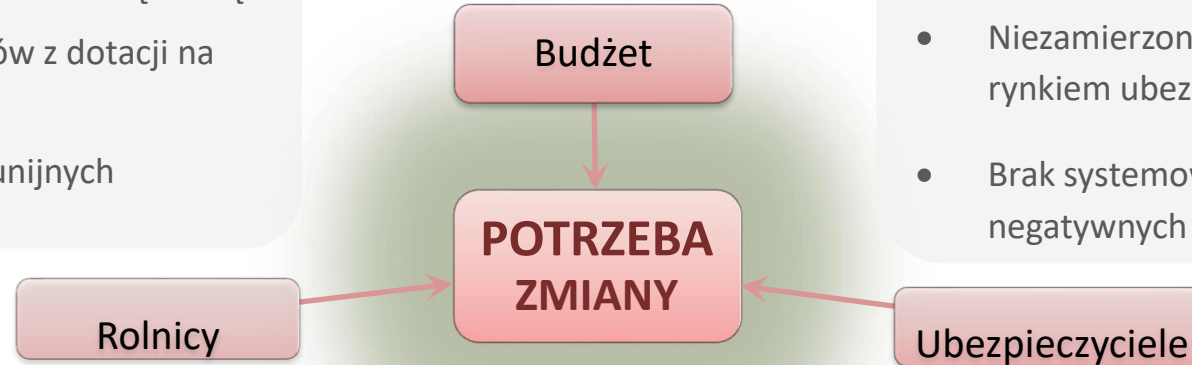
wskazane korzyści / ryzyka

- Wspólne wypracowanie celów – **korzyść dla wszystkich interesariuszy systemu**
- Grupy zadaniowe powinny określić mierzalne parametry ocen, ustalić zadania i nakłady finansowe, ramy czasowe zadań, bazy danych pozwalających weryfikować założone cele systemu – **optymalne podejście do wdrażanych zmian**
- Stworzenie systemu długoterminowo zabezpieczającego polskie rolnictwo

POWODY REORGANIZACJI SYSTEMU

- Rosnące bezpośrednie wydatki na pomoc kłęskową
- Konieczność przekierowania środków z dotacji na dopłaty do ubezpieczeń
- Wykorzystanie celowych środków unijnych

- Wady ustawy skutkujące angażowaniem środków z budżetu na „nietrafione” ubezpieczenia
- Niezamierzona wewnętrzna konkurencja dotacji z rynkiem ubezpieczeniowym
- Brak systemowego podejścia do coraz częstszych negatywnych zjawisk pogodowych

- Konieczność dobierania produktu do rzeczywistych potrzeb ochrony i prewencji
- Zamiana biernej postawy rolników w zarządzaniu ryzykiem na postawę aktywną
- Zlikwidowanie „obiekcji” przy likwidacji szkód pogodowych
- Niwelowanie roszczeniowych postaw wobec dotacji
- Brak dostępu do polis od ryzyka suszy
- Niska wiedza finansowa rolników w zakresie ubezpieczeń

- Zniwelowanie uprzywilejowanej pozycji ZU w stosunku do rolnika
- Zneutralizowanie selektywnego wyboru ryzyk do ochrony
- „Wymuszenie” konkurencyjności rynku ubezpieczeniowego co wpłynie na ceny polis
- Braki w danych w ZU do wyceny ryzyka
- Ograniczone kadry eksperckie w ZU
- Niepewność dotycząca długookresowej wizji i kształtu rynku

CZYNNIKI PRAWIDŁOWEGO FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

- Dysponowanie przez rolników szerokim wachlarzem narzędzi do zarządzania ryzykiem (prewencja, ocena ryzyk, różne formy ubezpieczeń, kredyty, szkolenia, źródła informacji)
- Premiowanie dbałości rolnika za świadome zarządzanie profilem ryzyka własnego gospodarstwa z uwzględnieniem jego specyfiki i wykorzystaniem dostępnych narzędzi (w tym prewencji w produkcji)
- Przygotowanie narzędzi zarządzania ryzykiem „na każdą kieszeń”
- Rozwój **rzeczywistej** wzajemności - TUV-ów i Mutual Funds
- Ograniczenie powszechnych dotacji kłękowych z budżetu jako bezpośredniej konkurencji dla rozwoju rynku ubezpieczeń i mechanizmu utrwalającego niekorzystne (roszczeniowe) postawy rolników
- Budżet państwa w roli reasekuratora dla rynku i „ostatecznej instytucji pomocowej” dla rolników
- Pomoc uruchamiana jedynie w sytuacjach zdarzeń o wyjątkowej skali, gdy narzędzia rynkowe są niewystarczające
- Uzależnienie pomocy od aktywnej postawy rolników w zarządzaniu ryzykiem

MUTUAL FUNDS - „fundusz wspólnego inwestowania” *

- Umożliwia stowarzyszonym rolnikom ubezpieczanie się
- Wypłaca rolnikom rekompensaty z tytułu poważnego spadku dochodów
- Fundusze wspólnego inwestowania muszą:
 - *być akredytowane przez właściwy organ zgodnie z prawem krajowym*
 - *prowadzić przejrzystą politykę w odniesieniu do wpłat do funduszu i wypłat*
 - *posiadać jasne zasady podziału odpowiedzialności za długi*
- Państwo zapewnia, że warunki dotyczące funduszy będą przewidywały kary w przypadku zaniedbania ze strony rolnika

TUW – Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych to zakład ubezpieczeń

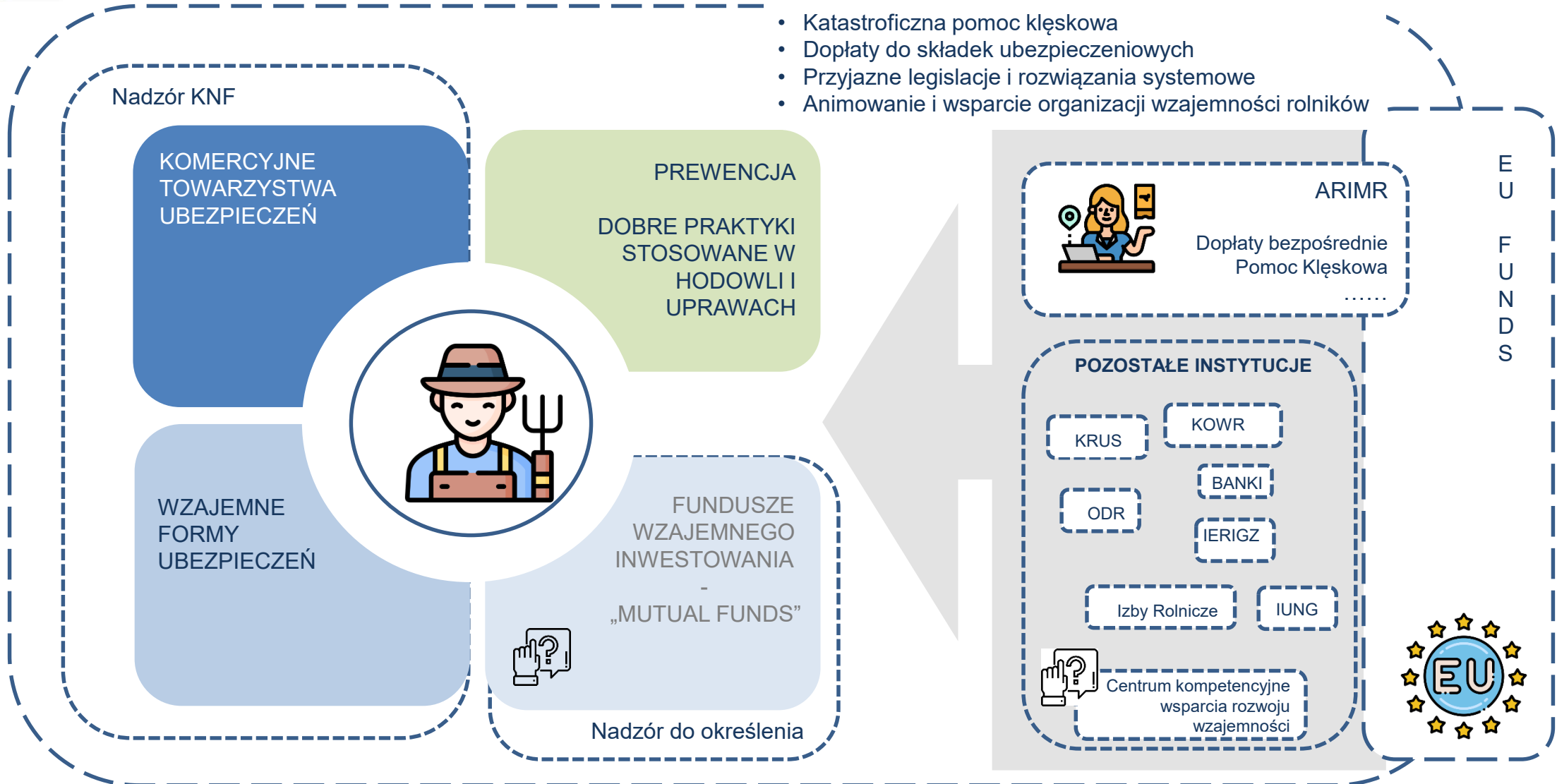
- Ubezpiecza swoich członków na zasadzie wzajemności
- Zawarcie umowy ubezpieczenia = uzyskanie członkostwa w towarzystwie
- Wygaśnięcie umowy = utrata członkostwa
- Prawa i obowiązki wynikające z bycia członkiem towarzystwa są tożsame i pokrywają się z prawami oraz obowiązkami wynikającymi z umowy ubezpieczenia
- Instytucja niekomercyjna = korzystniejsze warunki umowy
- Członkowie dokonują większej staranności w celu zapobiegnięcia ewentualnej szkodzi
- Mniejsze ryzyko wyłudzenia odszkodowań przez ubezpieczonych

DOCELOWA ORGANIZACJA SYSTEMU OCHRONY PRODUKCJI ROLNEJ

BUDŻET PAŃSTWA:

- Katastroficzna pomoc kłękowa
- Dopłaty do składek ubezpieczeniowych
- Przyjazne legislacje i rozwiązania systemowe
- Animowanie i wsparcie organizacji wzajemności rolników

WZAJEMNOŚĆ W ZARZĄDZANIU RYZYKIEM W ROLNICTWIE

Wprowadzenie powszechności ubezpieczeń upraw - **wymaga dostarczenia rolnikom tanich narzędzi ochrony**

- Rynek komercyjny – w zgodzie z KSH - realizuje przede wszystkim interes swoich akcjonariuszy
- Ubezpieczyciel wzajemny reprezentuje przede wszystkim interes swoich członków

- Ub. Wzajemny dostarcza ochrony w tych obszarach ryzyka, które odpowiadają potrzebom jego członków
- Ub. Komercyjny tam gdzie wierzy w optymalizację zysku

Ubezpieczyciel wzajemny nie wypracowuje zysku dla akcjonariuszy, zmniejsza składkę o koszty reklamy i akwizycji - jest potencjalnie tańszy

Formy **wzajemne są dotowane z II Filaru WPR**

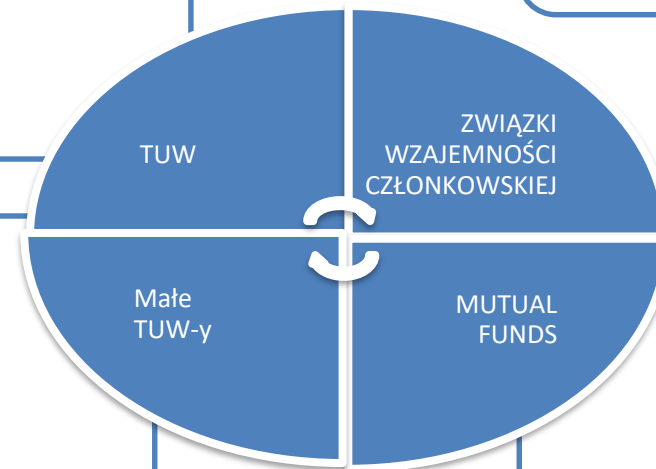
Wzajemność ubezpieczeniowa naturalnie wymusza większą prewencję i samokontrolę w stosowaniu dobrych praktyk w produkcji rolnej

- Wskazane jest by jeden z TUV pełnił funkcje organizacji akredytowanej – realizując strategię ochrony rolników w obszarach nieatrakcyjnych dla rynku komercyjnego oraz stanowił know how dla tworzących się nowych TUV

- Nie wymagające dużego kapitału założycielskiego, wzajemne formy ochrony np. dla społeczności lokalnych, oddające specyfikę miejsca i rodzaju produkcji rolnej.

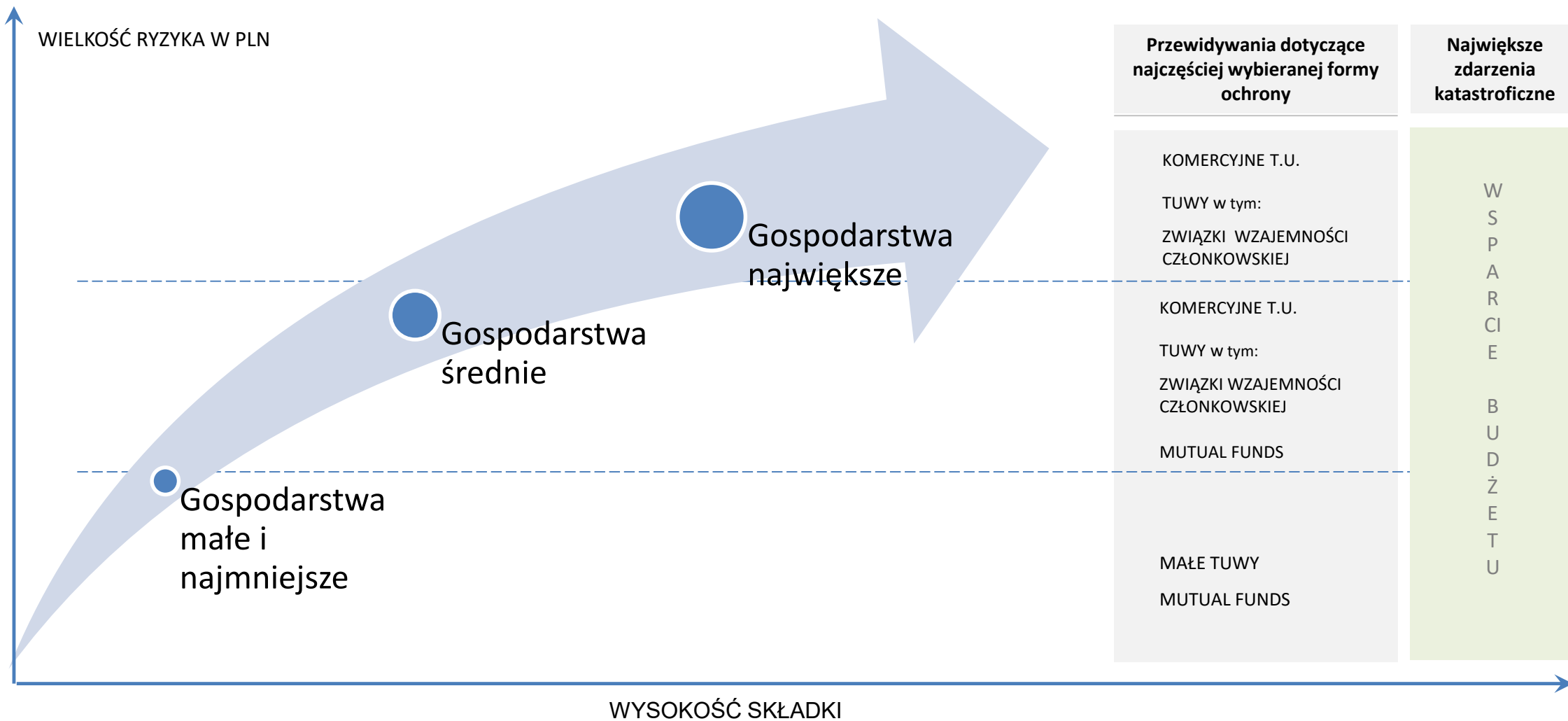
- Tworzone w ramach już istniejących TUV
- Idealne dla ogólnokrajowych branżowych grup producentów

- Grupowe formy finansowej prewencji na wypadek materializacji ryzyka
- Składka „równa dla każdego”. Forma **prawna nie zdefiniowana** w polskim prawodawstwie

WYBÓR FORMY OCHRONY ADEKWATNY DO SKALI DZIAŁALNOŚCI

KAMIENIE MIŁOWE W PERSPEKTYWIE 2020-2022

Rok: 2020

- Organizacja projektu zmiany (grup roboczych, systemu monitorowania, komunikacji)
- Zainicjowanie pierwszych programów branżowych niewymagających zmiany ustawy
- Dokonanie możliwych zmian w ustawie: *uzależnienia pomocy kłęskowej od posiadania ochrony na dane ryzyko kłęskowe, usunięcie „martwego” prawa dotyczącego sankcji, doprecyzowanie wybranych zapisów, wprowadzenie min. wymogów OWU ...*
- Opracowanie standardu mierzenia dochodów rolników jako podstawy do wprowadzenia narzędzi stabilizacji dochodów

2021

- Nowa ustawa o ub. Upraw i zwierząt
- Akredytacja EU do dopłat z II Filaru WPR
- Wybór asygnowanego TUW, gwarantującego szerszą dostępność ochrony
- Definicja minimalnych wymogów produktowych – dla ubezpiec. upraw i zwierząt
- Projekt ustawy (rozporządzenia) o Mutual Funds, IST i wsparciu rozwoju form ochrony wzajemnej
- Wdrożenie systemu monitorowania i analizowania ubezpieczeń
- Przygotowanie systemu zachęt dla rolników wspierających działania prewencyjne

2022

- Obowiązuje nowa ustawa z dopłatami do składek z z II Filaru WPR
- Asygnowany TUW staje się centrum wsparcia merytorycznego dla nowych TUW-ów

Komentarz:

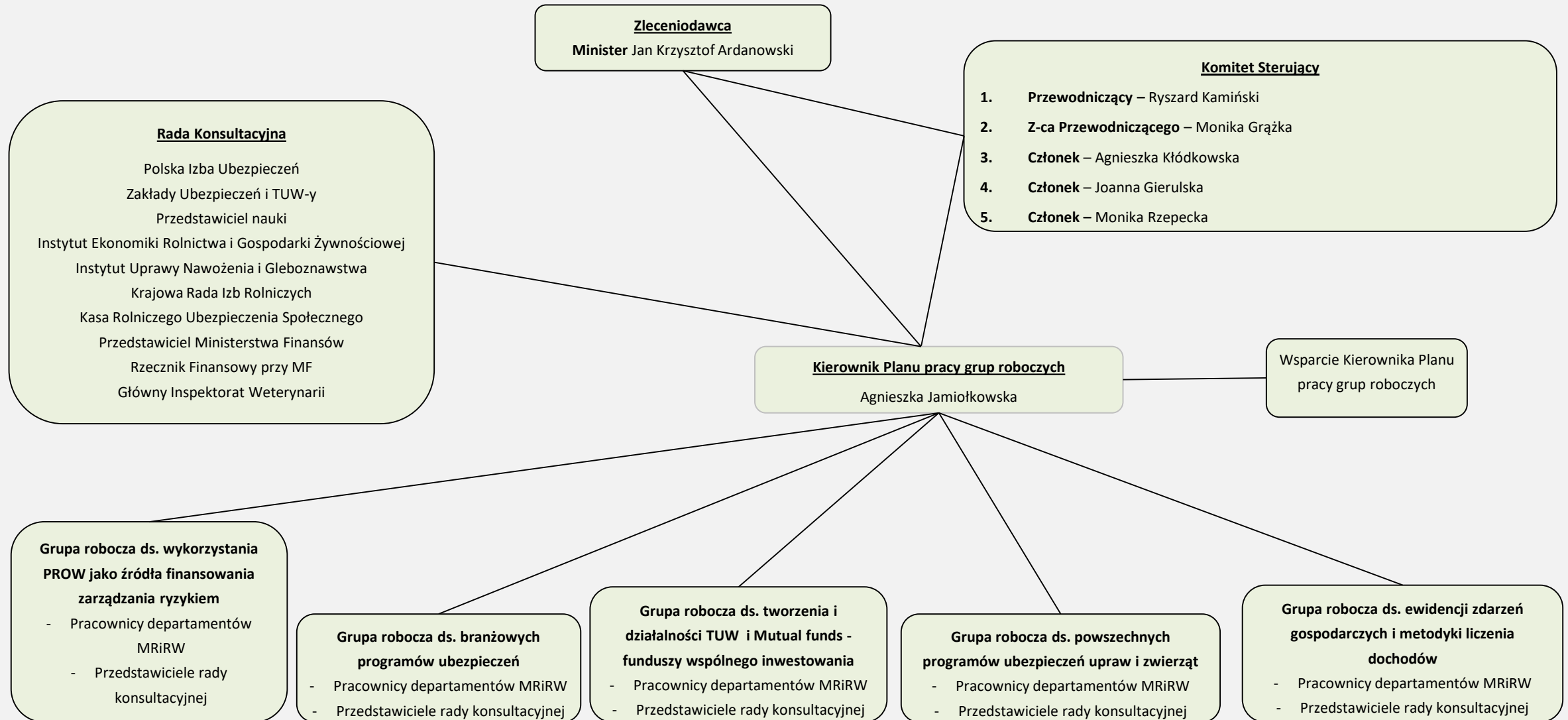
- Zaangażowanie interesariuszy zmian w ustawie na etapie przygotowywania projektu
- Kluczowe jest przygotowanie strategii komunikacji w celu uniknięcia „szumu” medialnego

- Pozyskanie środków z UE uzależnione jest od zgody KE
- Podjęcie decyzji o utworzeniu i umiejscowieniu Centrum kompetencyjnego wsparcia rozwoju wzajemności
- Sukcesywne angażowanie przez Centrum kompetencyjne kolejnych zrzeszeń rolniczych we wzajemne formy ochrony
- Konieczność przygotowania szkoleń i komunikacji dla rolników

- TUW powinien stanowić istotną gałąź ubezpieczeń rolniczych
- Budżet Państwa wyłącznie w roli reasekuratora

ORGANIZACJA ZESPOŁÓW ROBOCZYCH PRACUJĄCYCH NAD REORGANIZACJĄ SYSTEMU

- **Konsultacje bieżące dotyczące zagadnień zawartych w PPGR**
- **Opiniowanie i rekomendowanie rozwiązań**
- **Wskazywanie ryzyk i planów przeciwdziałania**
- **Zapewnianie spójności z innymi regulacjami w obszarach swojej działalności i poza nią**
- **Zatwierdzanie uzgodnień i produktów PPGR**
- **Dedykowanie zasobów merytorycznych w ramach prac grup roboczych**
- **Udział w spotkaniach**
- **Dbłość o przepływ komunikacji z grupami interesariuszy/beneficjentów rozwiązań**

Dziękuję za uwagę i zapraszam do współpracy

**Departament Wsparcia Rolników 22 623 16 37
e mail: agnieszka.jamiolkowska@minrol.gov.pl**